

KINDERSPEL TUSSEN LEVEN EN DOOD

‘Ook Vlaamse tieners weten

In Frankrijk eist 'le jeu du foulard' elke maand een leven. De Franse vereniging Apeas voert met deze foto's van de jonge slachtoffers campagne tegen het spelletje. © apeas

VOORAF

Het 'wurgspel' heeft afgelopen weekend in het Waals-Brabantse Eigenbrakel een nieuw slachtoffer gemaakt. De negenjarige Quentin overleed nadat hij zijn hals met een broekriem had afgebonden (DS 2 november). In ruim een maand tijd is hij het derde Belgische slachtoffer van het 'wurgspel' of *le jeu du foulard*, waarbij kinderen via wurging tot een roes proberen te komen. De drie jongens groeiden op in een volstrekt normaal gezin, deden het goed op school en hadden veel vrienden. Zelfdodingen zijn uiterst zeldzaam op die leeftijd. Hun overlijden was geen wanhoopdaad. Het was de fatale afloop van een spelletje.

Via het internet maken steeds meer tieners kennis met 'wurgspelletjes'. Op zoek naar een roes knijpen ze met een sjaal of broekriem hun keel dicht. 'Als ouder weet je niet wat er allemaal bestaat', zegt José Fernandez, die zijn dochter verloor na een wurgspel.

VAN ONZE REDACTEUR
NIKOLAS VANHECKE

BRUSSEL | 'Chousingha' was de troetelnaam voor Victoria, de dochter van José Fernandez. Op sinterklaasdag vorig jaar vond hij haar levenloze lichaam in haar kamer. 'Victoria was zeker geen depressief meisje', vertelt Fernandez, een Spanjaard die in Brussel

woont en werkt in de marketing-sector.

'Ze had veel humor en voelde zich sterk geapprecieerd op school. Mijn dochter zat goed in haar vel en had veel hobby's. Ze was lid van de scouts, speelde toneel, was muzikaal aangelegd. Ze was de wereld aan het ontdekken. Maar net die nieuwsgierigheid werd

haar fataal.'

Fernandez richtte de vereniging Chousingha op, in de eerste plaats om ouders en leraars te wijzen op het bestaan van kinderspelletjes met een dodelijke afloop. 'Als ouder weet je niet altijd meer wat er bestaat. Kinderen van tien tot veertien kun je ook moeilijk sensibiliseren. We moeten oppassen dat we de spelletjes niet als aantrekkelijk voorstellen door te vertellen hoe je ze speelt en wat het effect is.'

Een deel van de problematiek ligt bij de verschillende benamingen voor de 'wurgspelletjes'. Dat leidt tot verwarring bij ouders en kinderen. In Franstalig België hebben jongeren het onder meer over 'le rêve indien' (de Indische droom), 'le jeu du foulard' (het spel met de halsdoek) en 'le jeu de la grenouille' (het kikvorsspel). Het effect van elk van de spelletjes is hetzelfde. Door een tijdelijk

blokkering van de zuurstoftoevoer naar de hersenen kom je in een soort roes terecht. Het risico bestaat echter dat cellen door hun zuurstoftekort afsterven, met verlamming, blindheid en zelfs de dood tot gevolg.

De beste manier om kinderen te waarschuwen is door erover te praten. 'Het is eigenlijk beter als kinderen zelf over beginnen, maar de huidige trieste actualiteit dwingt ons als ouders om het onderwerp zelf op tafel te gooien', vindt Fernandez.

Na de recente gebeurtenissen besloot de Franstalige Gemeenschap de folder *Geweldspelletjes niet om te lachen* uit te geven. Fernandez: 'We leggen nu de laats hand aan de folder. Tegen het einde van de maand proberen we hem in 1.600 scholen in Wallon en Brussel te verspreiden.'

Door een gebrek aan cijfers is h

INTERVIEW

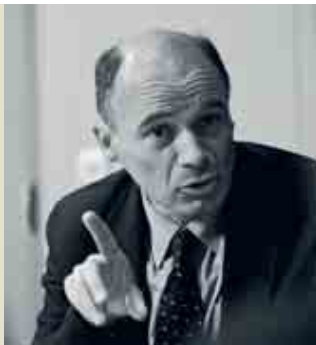
PETER ADRIAENSSENS,
kinderpsychiater.

'Vroeger kon je met punkmuziek choqueren. Nu moet je veel krassere dingen doen.'

‘Duidelijke grenzen noemen’

BRUSSEL | Bent u via uw praktijk al in contact gekomen met het wurgspel?

'Zes maanden geleden had ik er nog nooit mee te maken gehad. Intussen zijn er vier dodelijke incidenten in Wallonië en hebben een paar Vlaamse ouders die er tijd bij waren contact opgenomen. Meestal gaat het om doorsnee kinderen. Op wetenschappelijk vlak kunnen we er weinig steekhoudends over zeggen. Dat maakt het moeilijk om te achterhalen waarom een kind zoiets in godsnaam doet.'

Peter Adriaenssens. © wdk

Kunt u toch een poging doen?

'Het is met het wurgspel zoals met comazuipen of zelfverminking: een aantal jongeren is sterk bezig met grensoverschrijding omwille van een onduidelijke roes. Tieners hebben ten dele als "taak" om

niet te doen wat de volwassene graag heeft. Nu mogen ze veel dingen die voor vorige generaties verboden waren. Wat moet je nog doen om de volwassene te schokken? Vroeger volstond het om je haar af te knippen of punkmuziek te draaien. Nu moet je veel krassere dingen doen.'

Wat doe je eraan?

'We moeten zeker een andere naam bedenken voor dit fenomeen. "Wurgspel" is een gevaarlijke term. Kinderen die het overleven, blijken het woord "spel" heel letterlijk te hebben genomen. Ze hadden de gevaren totaal niet ingeschat. Die moeten benadrukt worden. Ook als het niet fataal afloopt, kunnen de gevolgen ernstig zijn. Als je hersenen in zuurstofnood komen, gaan ze noodsenario's toepassen. Je hart langzamer laten werken, je kracht wegnemen waardoor je flauwvalt. Er is ook het risico op hersenbloeding, die het zicht of de motoriek kan schaden en leerproblemen kan veroorzaken.'

Hoe kunnen ouders dat aan hun kinderen duidelijk maken?

'Geen gemakkelijke kwestie. Het wurgspel is een besmetting die zich via het internet doorzet. Door erover te spreken werk je het risicogedrag mogelijk in de hand. Maar jongeren moeten in elk geval heel duidelijk een grens benoemd krijgen. Er zijn jongeren die zich doodzuipen, die van alles rond hun nek binden tot ze erbij doodvallen. Als ouder moet je duidelijk maken dat die dingen onaanvaardbaar zijn, dat je kapot gaat als ze zoiets doen.'

De discussie over kinderen en internet steekt ook hier weer de kop op.

'We moeten blijven waarschuwen. Steeds meer kinderen leven in een soort "appartementshuishouden". Ze eten, en daarna gaan ze naar hun kamer, waar ze een eigen tv en pc met internetverbinding hebben. Je hebt er letterlijk geen vat meer op, terwijl je als ouder hoort te weten met wie en waarmee zij zoal in contact staan.' (dsl)

hoe wurgspelletjes werken'

onmogelijk in te schatten hoeveel Belgische slachtoffers het wurgspelletje al heeft geëist. 'De meeste van deze overlijdens worden bij ons ingeschreven als onverklaarbare zelfdodingen of ongelukken', verklaart Fernandez.

In Frankrijk eist 'le jeu du foulard' naar schatting een dode per maand, drie tot vier kinderen zouden er een blijvend letsel aan overhouden. In het Verenigd Koninkrijk sterft per week een kind tijdens een 'wurgspelletje'. Ook in Italië, Ierland, Canada, de VS en Azië zijn er gevallen met dodelijke afloop bekend. Alleen de Vlaamse jeugd lijkt te ontsnappen aan de gevaren ervan. De Vlaams minister van Onderwijs en Jeugd, Pascal Smet (SPA), overweegt nog geen voorlichtingscampagne omdat hij geen interesse wil wekken voor het fenomeen (*DS 2 november*).

Fernandez begrijpt de reactie van

minister Smet. 'We moeten inderdaad opletten voor kopieergedrag. Het is de verantwoordelijkheid van de minister om politieke beslissingen te nemen, de mijne is aan de alarmbel te trekken. Maar misschien is het grootste risico wel helemaal niets te doen. Ik

'Victoria zat goed in haar vel en was volop de wereld aan het ontdekken. Net die nieuwsgierigheid werd haar fataal'

JOSE FERNANDEZ

ken zelf Vlaamse jongeren en die weten perfect hoe het spelletje gaat. Ze staan alleen niet stil bij de mogelijk dodelijke afloop.'

De organisatie krijgt regelmatig e-mails van ouders die er met hun

kinderen over praat, en tot hun grote verbazing vaststelden dat hun zoon of dochter perfect wist hoe de spelletjes gingen of het zelf al hadden getest.

'Onze boodschap voor de ouders is eenvoudig: praat erover met je kinderen en zeg hen dat ze ook hun vriendjes moeten wijzen op de risico's. Als ze het "wurgspel" niet kennen, maar als iemand hen ooit zegt dat ze die leuke ervaring moeten testen, zorg dan dat ze weten waarover het gaat.'

Voor Fernandez maakt deze voorlichtingscampagne deel uit van het rouwproces om zijn dochter. 'Zoals alle ouders die hun kind hebben verloren, heb ik het er nog altijd moeilijk mee. Zoiets destabiliseert je gezin. Mijn eerste reactie na de dood van mijn dochter was: dit mag niet meer gebeuren.'

ONLINE
www.chousingha.be

REACTIE

JO VANDEURZEN

Vlaams minister van Volksgezondheid (CD&V)

Het wurgspel heeft tot nu toe alleen in Wallonië dodelijke slachtoffers geëist. Vanuit de Vlaamse overheid komt er vooralsnog geen sensibiliseringscampagne. Jo Vandeurzen vindt net als zijn collega van Onderwijs en Jeugd Pascal Smet (SP.A) dat er 'op dit moment geen aanwijzingen zijn dat het om een wijdverbreid fenomeen gaat'.

Maar hij twijfelt er niet aan 'dat het wurgspel zich ook in Vlaanderen voordoet, zoals elk fenomeen dat onder jongeren wordt verspreid via het internet.'

De twee ministers zullen wel overleg plegen, en de 'alertheid moet worden aangescherpt', aldus het kabinet van Vandeurzen. Voor het overige rekent hij tot nader order op organisaties als de Vereniging voor Alcohol en andere Drugproblemen (VAD) en Sensoa. 'Zij hebben niet alleen de nodige expertise in huis, maar hebben ook een goed georganiseerd netwerk op het veld dat de situatie goed kan monitoren.'

'Tegelijkertijd moeten scholen, ouders en hulpverleners alert zijn voor risicofactoren', aldus nog Vandeurzen. (dsl)